

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา รัฐเริ่มมีนโยบายที่จะให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการให้บริการทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและต้องการศึกษาต่อในระดับนี้ เพราะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีขีดจำกัดในการรับจำนวนนักศึกษา ไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ทั้งหมด

การสนับสนุนให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ในระยะเริ่มแรกรัฐได้ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนขึ้นในปี พ.ศ. 2512 ต่อมาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 (2520 - 2524) รัฐได้พิจารณาให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น จึงได้ยกเลิกพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 เนื่องจากไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และได้ตราพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ปรากฏในราชกิจจานุเบกษาฉบับที่ 9 วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2522 หน้า 39 ความว่า

โดยที่การดำเนินงานของวิทยาลัยเอกชนในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีได้เพิ่มขยายมากขึ้นเป็นอันมาก ทั้งในด้านจำนวนวิทยาลัย และภารกิจในการผลิตสาขาวิชาต่าง ๆ การค้นคว้าวิจัย การบริการสังคม สมควรปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหาร ตลอดจนวิธีการธำรงรักษามาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความเจริญมั่นคง และเอื้ออำนวยต่อการขยายกิจการ เพื่อร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 แล้ว ได้มีการขอจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งสิ้น 26 แห่ง แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ประเภท มหาวิทยาลัย สถาบัน และวิทยาลัย ประเภทมหาวิทยาลัย มี 11 แห่ง สถาบัน 1 แห่ง และวิทยาลัยมี 14 แห่ง ซึ่งล้วนเป็นสถาบันชั้นสูงของประเทศ ทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิต เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงมุ่งเน้นไปในทางที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองให้มากยิ่งขึ้น และเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าว ได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยลดการใช้วิธีบรรยายลงไปเป็นการเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอาศัยห้องสมุดเป็นเครื่องมือสำคัญ อันจะเป็นการสร้างสติปัญญา ทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างและมองปัญหาได้กว้างขึ้น (เกษม สุวรรณกุล, 2530: 193) ห้องสมุดจึงนับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นแหล่งความรู้ของนักศึกษาที่จะเข้าไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลา การเรียนรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ที่จะทำให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและยังเป็นพื้นฐานการศึกษาดลอดชีวิตอีกด้วย (Fjallbrant and Mally, 1984: 4) การสอนการใช้ห้องสมุดอย่างถูกวิธีจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถค้นคว้าหาความรู้มาใช้ประกอบการเรียน การเขียนรายงาน รวมทั้งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้ทันสมัยและกว้างขวาง ช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพในการศึกษาและการดำรงชีวิตในอนาคต (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์, 2528: 9)

ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยทุกแห่งในประเทศไทยจึงจัดให้มีการสอนการใช้ห้องสมุดแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิธีสอนการใช้ห้องสมุดจะมีรูปแบบแตกต่างกันไป เช่น การสอนตัวต่อตัวตามแต่โอกาสและความจำเป็น การบรรยายพร้อมกับการนำชมห้องสมุด การใช้โสตทัศนวัสดุ การบรรยายแทรกในวิชาต่าง ๆ การบรรยายเป็นวิชาตามหลักสูตร (จารุวรรณ ลินธุโสภณ, 2532: 92) ซึ่งมีชื่อเรียกวิชาต่าง ๆ กันตามหลักสูตรที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2535 เช่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ชื่อว่า การใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้า (1 หน่วยกิต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ชื่อวิชา ทักษะการใช้ห้องสมุด (2 หน่วยกิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ใช้ชื่อวิชา สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า (2 หน่วยกิต) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ใช้ชื่อวิชา การใช้ห้องสมุด (1 หน่วยกิต) เป็นต้น จากการวิจัยของ สุนัตรา ไชยศิริ (2519) พบว่า การสอนวิธีใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยของรัฐ 9 แห่ง มีการสอนด้วยการปฐมนิเทศ และการสอนเรื่องห้องสมุดโดยใช้วิธีบรรยายเรื่องห้องสมุดในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การนำชมห้องสมุด และจัดสอนเป็นรายวิชาในหลักสูตร ซึ่งการวิจัยนี้มีผลคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ อมรรัตน์ ศรีสุภานนท์ (2531) พบว่า วิธีให้การศึกษาแก่

ผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ คือ การประชุมทิศและการสอนเรื่องห้องสมุด

สำหรับงานวิจัยเรื่องการสอนการใช้ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ยังไม่มีการศึกษาเรื่องนี้ แต่มีงานวิจัยของ วราภรณ์ อินทรพิณฑุ์ (2528) ศึกษาเรื่อง ผลของการศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุด "ทส 011" ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยเอกชน พบว่า นักศึกษายังขาดทักษะในการใช้บัตรรายการ

จากเหตุผลที่ว่า การสอนการใช้ห้องสมุด มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา ระดับอุดมศึกษา เพราะหากนักศึกษาขาดความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด จะทำให้นักศึกษารู้สึกยุ่งยาก และสับสนในการใช้ห้องสมุด (Pask, 1981: 370) ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการสอนการใช้ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนการใช้ห้องสมุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสอนการใช้ห้องสมุด ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน และปัญหาของการสอนการใช้ห้องสมุด
2. เพื่อประเมินการสอนการใช้ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งผู้สอนและผู้เรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่สอนการใช้ห้องสมุดโดยการประชุมทิศ
2. นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การสอนการใช้ห้องสมุด โดยจัดเป็นรายวิชาในหลักสูตร เป็นวิธีที่ทำให้นักศึกษามีทักษะในการใช้ห้องสมุด

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาการสอนการใช้ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในประเภท มหาวิทยาลัยและสถาบัน จำนวน 12 แห่ง ที่มีการสอนการใช้ห้องสมุด ได้แก่

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยาม
 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2535 ที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม คือ ผู้สอนทั้งหมด จำนวน 55 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เพิ่งผ่านการเรียนวิธีการใช้ห้องสมุด จากจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 11,427 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีขั้นตอนการวิจัยคือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด คือ
 - ชุดที่ 1 สอบถามผู้สอนการใช้ห้องสมุด แบ่งเป็น 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ผู้ตอบแบบสอบถามและวิธีสอนการใช้ห้องสมุด
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนการใช้ห้องสมุดในด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา อุปกรณ์การสอน และการประเมินการสอนการใช้ห้องสมุด
 - ตอนที่ 3 ปัญหาการสอนการใช้ห้องสมุด
 - ชุดที่ 2 สอบถามนักศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีที่นักศึกษาได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนการใช้ห้องสมุดในด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา อุปกรณ์การสอน และการประเมินการสอนการใช้ห้องสมุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการสอนการใช้ห้องสมุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับผู้สอนการใช้ห้องสมุดและนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 14 และ 20 คน ตามลำดับ และผู้สอนการใช้ห้องสมุด จำนวน 1 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 10 คน ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นำแบบสอบถามที่ทดสอบแล้ว ไปปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม เพื่อสร้างแบบสอบถามจริง

4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์แก่ผู้สอนการใช้ห้องสมุด และนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามขอบเขตที่กำหนด

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. เสนอผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการสอนการใช้ห้องสมุด ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในด้าน เนื้อหา วิธีสอน และปัญหาในการสอนการใช้ห้องสมุด

2. ทำให้ทราบถึง ความคิดเห็นของผู้สอนการใช้ห้องสมุด และนักศึกษาต่อการสอนการใช้ห้องสมุด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การสอนการใช้ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

คำอธิบายศัพท์ในการวิจัย

การสอนการใช้ห้องสมุด หมายถึง การสอนการใช้ห้องสมุดแบบเป็นทางการ โดยสถาบันการศึกษากำหนดนโยบาย ได้แก่ การปฐมนิเทศ และการสอน ในชั้นเรียน ซึ่งเป็นรายวิชาในหลักสูตร

ผู้สอนการใช้ห้องสมุด หมายถึง บรรณารักษ์ และอาจารย์ ที่ทำหน้าที่สอนการใช้ห้องสมุด
 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่เพิ่งผ่านการเรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุด โดยการปฐมนิเทศห้องสมุด หรือ จากการศึกษา ในหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การศึกษาวิจัยในต่างประเทศ

Phipps (1965) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสอนการใช้ห้องสมุด ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย 200 แห่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ามีการสอนการใช้ห้องสมุด ด้วยวิธีการบรรยายเรื่องห้องสมุด ในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การนำชมห้องสมุด การสอนเป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาอังกฤษ การสอนโดยจัดเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตร มีการใช้สื่อทัศนวัสดุประกอบการสอน ได้แก่ สไลด์ फिल्मสตริป รูปภาพ แผนภูมิ เครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์ โทรทัศน์วงจรปิด ปัญหาที่พบ คือ จำนวนนักศึกษามากเกินไปทำให้การสอนไม่ได้ผล การขาดความร่วมมือระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัยกับบรรณารักษ์และระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชาต่าง ๆ กับบรรณารักษ์

Wiggins (1972) ได้ศึกษาการสอนการใช้ห้องสมุดที่ Brigham Young University พบว่ามีการจัดโปรแกรมการสอนพื้นฐานการใช้ห้องสมุด ให้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยการนำชมห้องสมุด และฟังการบรรยายจากเทพ

Hook (1980) ได้ทำการเปรียบเทียบการสอนการใช้ห้องสมุด สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ทำการสอนการใช้ห้องสมุด 3 แบบ คือ การสอนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม ฟังคำบรรยายจากบรรณารักษ์ และแบบให้นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง โดยไม่ได้รับการสอนแบบใดๆ ทั้งสิ้น ผลปรากฏว่าประสิทธิภาพของการเรียนรู้ของกลุ่มที่เรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรม เรียนรู้ได้ดีกว่าอีก 2 กลุ่ม

ต่อมา Pask (1981) ได้ศึกษาเรื่องการสอนการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนธุรกิจที่เป็นสมาชิกสมาคมสถาบันธุรกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ามีการสอนการใช้ห้องสมุดด้วยวิธีสอนในชั้นเรียนและอุปกรณ์การสอนที่ใช้ประกอบการสอนมากที่สุด คือ สไลด์ เทป

Ahmad (1984) ศึกษาเรื่องการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษา 4 ประเภทในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ สถาบันที่มีหลักสูตร 2 ปี 4 ปี 5 ปี และระดับปริญญาเอก รวม 400 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า วิธีที่ทางห้องสมุดนิยมใช้ในการปฐมนิเทศมากที่สุด คือ การนำชมห้องสมุด

Lawson (1989) ได้ศึกษาการสอนการใช้ห้องสมุด โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน กับการนำชมห้องสมุด โดยศึกษากับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Missouai State University แบ่งกลุ่มนักศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สอนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มนำชมห้องสมุด และกลุ่มควบคุม ผลปรากฏว่า กลุ่มที่สอนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ให้ผลดีกว่าอีก 2 กลุ่ม

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ สรุปได้ว่า การสอนการใช้ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจึงจัดให้มีการสอนวิธีใช้ห้องสมุด โดยมีทั้งที่เป็นรายวิชาในหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาอังกฤษ และห้องสมุดจัดการสอนขึ้นเอง รูปแบบการสอนมีหลายวิธี มีทั้ง การปฐมนิเทศ โดยการนำชมห้องสมุด การสอนในชั้นเรียน การสอนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนที่เรียนจากคอมพิวเตอร์ และการให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ มีดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนการใช้ห้องสมุด

สุนัตรา ไชยศิริ (2519) ศึกษาเรื่องการสอนวิธีใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัย 9 แห่ง โดยศึกษาถึงการเรียนการสอน วิชาวิธีใช้ห้องสมุดตามหลักสูตรสำหรับนิสิต นักศึกษาในระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า มีการสอนวิธีใช้ห้องสมุด แก่นิสิต นักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ด้วยวิธีการปฐมนิเทศและการสอน การปฐมนิเทศจะเป็นการบรรยายเรื่องห้องสมุด ในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ และการนำชมห้องสมุด สำหรับการสอนการใช้ห้องสมุด ส่วนใหญ่จัดสอนเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือกสำหรับนิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาตรี และสอนเป็นส่วนหนึ่งของวิชาวิจัยแก่นักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี

วรรณดี พุฒินา (2526) ศึกษาการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สอนใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นหลัก แต่ผู้เรียนต้องการให้ผู้สอน ใช้วิธีสอนแบบอื่น ๆ แทนการบรรยาย โดยใช้สื่อการสอน เช่น ของจริง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ ประกอบการสอนให้มาก

อมรรัตน์ ศรีสุภานนท์ (2531) ศึกษาวิธีให้การศึกษากับผู้ใช้ห้องสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 28 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า วิธีให้การศึกษากับผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 28 แห่ง คือ การสอนการใช้ห้องสมุด และวิธีให้การศึกษาด้วยการปฐมนิเทศเรื่องห้องสมุดนั้นมีห้องสมุดใช้ 27 แห่ง

2. งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนการใช้ห้องสมุดโดยเน้นการใช้สื่อประกอบการสอนได้แก่

ดวงใจ อมิตรพ่าย (2524) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนเรื่องการใช้หนังสืออ้างอิง โดยการสร้างสไลด์ / เทป ประกอบคำบรรยาย ในเนื้อหาเรื่องการใช้หนังสืออ้างอิง โดยทดลองกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี โดยแยกออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 44 คน ผลการทดลองวัดจากการสิ้นสุดการเรียน ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน เมื่อวัดผลหลังการเรียนแล้ว 15 วัน ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มที่เรียนด้วยตนเองจากสไลด์ / เทป ประกอบคำบรรยายสูงกว่า ผลของการเรียนตามคำบรรยายปกติ

ในปีเดียวกัน กัทหา จวีวรรณ ได้ทำการวิจัยโดยสร้างชุดการสอนวิชา "วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย 1" โดยการสร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนด้วยการใช้สไลด์ / เทป จำนวน 2 ชุด ชุดแรก เรื่อง เชียงอรรถ ชุด 2 เรื่อง บรรณานุกรม โดยทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนจากชุดการสอนทั้ง 2 ชุด มีความรู้เพิ่มมากขึ้นจริง

เบญจวรรณ อรสุทธิชัย (2527) ศึกษาเรื่อง การสร้างสไลด์/เทป โปรแกรม เรื่องการปฐมนิเทศห้องสมุด สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า สไลด์ / เทป โปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ เกี่ยวกับห้องสมุดเพิ่มขึ้น

อรพรรณ โคตมานุรักษ์ (2529) ศึกษาเรื่อง การหาประสิทธิภาพของชุดเทป แผ่นโปร่งใสที่สร้างขึ้น เพื่อส่งเสริมการใช้หนังสือและห้องสมุด ในระดับอาชีวศึกษา ในเรื่อง การเขียนรายงานและการค้นคว้า ผลการวิจัยพบว่า ชุดเทปแผ่นโปร่งใสที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ในเรื่องการเขียนรายงาน การค้นคว้า สามารถนำไปเป็นสื่อรูปแบบใหม่ ของการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดอีกรูปแบบหนึ่ง

และในปีเดียวกัน อัมพร ธารารัตนสกุล ศึกษาถึงการวิเคราะห์คู่มือการใช้ ห้องสมุดของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผลพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดทำคู่มือการใช้ ห้องสมุด วิธีการเผยแพร่คู่มือการใช้ห้องสมุดที่ใช้มากที่สุด คือ การแจกให้ผู้ใช้ในโอกาสที่มีการ แนะนำการใช้ห้องสมุด

สรุป งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการสอนการใช้ห้องสมุดให้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ใน ระดับปริญญาตรี มีการสอนโดยการจัดเป็นรายวิชาในหลักสูตรและให้หน่วยกิต และการสอนที่ ห้องสมุดจัดขึ้นเอง การสอนนั้นมีหลายวิธี ได้แก่ การบรรยายในชั้นเรียน การปฐมนิเทศ ห้องสมุด ด้วยการบรรยายเรื่องห้องสมุดในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การนำชมห้องสมุด ในการสอนการใช้ห้องสมุดนั้นมีการใช้สื่อประกอบการสอน ได้แก่ สไลด์ เทป แผ่นโปร่งใส โดยใช้ประกอบการสอนการใช้ห้องสมุด ในเรื่องหนังสืออ้างอิง การเขียนบรรณานุกรมและ เชิงอรรถ การเขียนรายงานและการค้นคว้า และการปฐมนิเทศห้องสมุด